

Nr 454.

Av herr **Hage**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 391, angående gemensamt lönesystem samt lönereglering för postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

I proposition nr 391 med förslag till riksdagen angående gemensamt lönesystem samt lönereglering för postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk föreslås i § 26, att läkarevård och läkemedel på vederbörande verks bekostnad hädanefter endast skall utgå till verkens *tjänstemän*, ej till familjemedlemmarna, vilka hittills åtminstone inom vissa av dessa verk åtnjutit nämnda förmån.

Mot ett sådant indragande av en förut medgiven förmån kunna mycket starka betänkligheter anföras. Också ha, som framgår av sidorna 306—309 i kommunikationsverkens lönekommittés betänkande, flera reservanter tillkännagivit den uppfattningen, att en sådan förmån — som t. ex. för statens järnvägars personal varit gällande ända sedan år 1863 och av 1918 års riksdag konfirmerades (förmånen åtnjutes dock ej av tjänstemän av högre grad) — fortfarande bör bibehållas. Av de skäl, som anförts för bibehållande av denna förmån för statens järnvägar och utsträckande av densamma till de andra verken, förtjänar särskilt följande uttalande av en kommittéreservant understrykas:

»Statsmakterna, som sedan länge haft sin uppmärksamhet inriktad på olika grenar av socialförsäkringen och redan genomfört en del lagbestämmelser på hithörande områden, borde, synes det mig, gent emot sina egna tjänstemän och deras familjer på ett fullt betryggande sätt sörja för, att sjukdomar i tid om möjligt förebyggas och hävas, ty odisputabelt torde det vara så, att mångas liv och hälsa till mestadels är beroende på, om de i tid bliva satta i tillfälle att besöka läkare. För dem, som åtnjuta en relativt låg avlöning, innebär givetvis förlusten av fri läkarvård för familjemedlemmar, att dessa oftast icke konsultera läkare, förrän en sjukdom befinner sig i ett långt framskridet stadium och svårigheter sålunda föreligga att kunna häva densamma. Detta leder tyvärr allt för ofta till långa sjukhusvistelser med därav föranledda

stora kostnader och svårigheter för den enskilda tjänstemannen som ock för det allmänna, som, då brist på medel förefinnes, nödgas helt bekosta sjukhusvården.

Det synes mig under sådana förhållanden icke vara välbetänkt att inskränka rätten till kostnadsfri läkarvård och medikamenter att omfatta allenast tjänstemännen vid statens järnvägar, utan får jag för den skull yrka, *att denna förmån må tillkomma jämväl hos tjänstemännen boende hustrur och oförsörjda barn.*

Utom dessa skäl för bibehållande av förmånen i fråga kan även anföras det förhållandet, att, då staten i alla fall skall anställa en läkare för personalen, torde kostnaden ej bli så synnerligen mycket högre, om nämnda läkare även har att sköta personalens familjer. Så torde förhållandena för övrigt vara ordnade vid ett mycket stort antal enskilda företag, bruk m. m.

Då undertecknad är representant för ett län, där de lokala förhållandena särskilt motivera en sådan anordning som den här ifrågasatta, vill jag särskilt framhäva detta förhållande och betona, att särskilt i övre Norrland ett mycket stort antal tjänstemän äro bosatta på så långt avstånd från läkare, att ett borttagande av nämnda förmån kommer för en liten inkomsttagare, som råkar ut för sjukdom i familjen, att bli fullständigt ruinerande. Givetvis kommer också borttagandet av denna fördel att *försvåra rekryteringen av personal till avlägsna bygder speciellt i Norrland*, vilken rekrytering redan nu erbjuder vissa besvärligheter. *Atminstone borde man alltså kunna gå med på, vad kommittén föreslagit, nämligen att om tjänstemannen är bosatt å sådan ort, att särskilda svårigheter för anskaffande av läkarevård prövas föreligga, läkarevården må bliva kostnadsfri för hos tjänstemannen boende hustru eller husföreståndarinna och oförsörjda barn.*

Skäl finnas dock, som jag förut anfört, för att utsträcka denna fria läkarevård jämte medikamenter till även andra fall och får jag alltså med hänvisning härtill hemställa,

att riksdagen i Kungl. Maj:ts proposition nr 391 måtte vidtaga den ändringen i förslag till avlöningsreglemente § 26, att rätten till läkarevård och läkemedel på statens bekostnad måtte medgivas även för tjänstemans hos honom boende hustru eller husföreståndarinna och oförsörjda barn.

Stockholm den 6 maj 1919.

Ernst Hage.